

Centrum Tutorów w Uniwersytecie Gdańskim

Ewa Szymczak

Uniwersytet Gdański, Wydział Oceanografii i Geografii
E-mail: ewa.szymczak@ug.edu.pl

Słowa kluczowe – *Centrum Tutorów, tutoring,*

Centrum Tutorów jest kontynuacją merytorycznej współpracy dydaktycznej tutorów akademickich, którzy wzięli udział w **Projekcie IQ** realizowanym na Wydziale Filologicznym UG w latach 2014–2016 oraz tutorów przeszkolonych na Wydziale Oceanografii i Geografii UG w ramach **wdrażania systemów poprawy jakości kształcenia** w latach 2013–2015. Kompetencje tutorskie poparte praktyką oraz doświadczeniem wdrożeń tutoringu indywidualnego na Wydziale Filologicznym i Wydziale Oceanografii i Geografii stanowią wysoką wartość dodaną i szansę dla podnoszenia jakości kształcenia w naszej Uczelni, stąd zrodził się pomysł wykorzystania tego potencjału w dalszej współpracy, realizowanej w ramach cyklicznych spotkań organizowanych w Uniwersytecie Gdańskim. Platformą tych spotkań jest Centrum Tutorów, które powstało z inicjatywy dr Beaty Karpińskiej-Musiał (WF) i dr Ewy Szymczak (WOiG) w 2015 roku.

W oparciu o wspólną koncepcję działania przygotowany został wniosek o udzielenie finansowania w ramach projektu służącego wsparciu innowacyjnych inicjatyw dydaktycznych na UG tzw. Funduszu Innowacji Dydaktycznych (FID). Projekt zatytułowany ***Centrum Tutorów UG: nauczyciele nauczycielom. Projekt interdyscyplinarnej współpracy dydaktycznej tutorów akademickich UG w oparciu o metodę Design Thinking oraz jej aplikacja na zajęciach fakultatywnych i seminaryjnych ze studentami filologii angielskiej, pedagogiki, geografii, gospodarki przestrzennej, gospodarki wodnej, geologii i oceanografii, biologii oraz zarządzania*** otrzymał finansowanie w kwocie 11 000 zł. Nadrzędnym celem projektu było stworzenie platformy spotkań, wymiany doświadczeń oraz podejmowania wspólnych działań dydaktycznych. Spotkania, zgodnie z założeniami, miały stać się okazją do wymiany poglądów, praktyk, metod pracy, wskazówek i rozwiązań metodycznych, które udoskonalają proces elitarniej, tutorskiej relacji między nauczycielem a studentem.

Zgodnie z założonym harmonogramem w ramach działalności Centrum Tutorów w roku akademickim 2015/2016 odbyły się cztery spotkania, w których uczestniczyli zarówno nauczyciele akademicy, studenci, a także przedstawiciele Działu Jakości Kształcenia Uniwersytetu Gdańskiego.

Pierwsze spotkanie odbyło się na Wydziale Filologicznym w dniu 19 listopada 2015 r. Wprowadzono uczestników w koncepcję i założenia projektu, przedstawiono także jego budżet. Głównym punktem spotkania było omówienie założeń metody *Design Thinking*, która poprzez kreowanie i wdrażanie nowatorskich rozwiązań wykorzystana może być także w edukacji. Metoda, uwzględniając następujące etapy działania: empatyzacja, diagnoza problemu, generowanie pomysłów,

budowanie prototypowych rozwiązań oraz ich testowanie, pozwala na zaplanowanie grupowej pracy projektowej (Brown, 2008). Ważnym elementem spotkania była dyskusja na temat inauguracji nowych cykli tutoriali na poszczególnych wydziałach oraz wymiana doświadczeń samych tutorów z dotychczasowych działań. Tutorzy dzielili się swoją historią tutorską (*Moja inspiracja, Moje studium przypadku*), tym, co robią i jakie przynosi to efekty, jakie stosują rozwiązania. Pod koniec spotkania przeprowadzona została ankieta, której celem było rozpoznanie potrzeb tutorów (szkolenia, tematyka spotkań, dofinansowanie). W spotkaniu wzięło udział 20 osób.

Kolejne spotkanie na Wydziale Oceanografii i Geografii 28 stycznia 2016 r. poświęcone zostało realizacji warsztatów doskonalących kompetencje tutorskie. Warsztaty *Narzędzia coachingowe budujące wewnętrzną motywację i autorefleksję*, przeprowadzone zostały dla dwóch grup nauczycieli akademickich (łącznie 30 osób), przez Pana Marcina Szalę, tutora z Collegium Wratislaviense.

23 marca 2016 r., na Wydziale Filologicznym miało miejsce kolejne spotkanie, na które zaproszeni zostali także studenci (tutees) oraz pracownicy Działu Jakości Kształcenia UG. W trakcie spotkania, w którym uczestniczyło 29 osób, miała miejsce dyskusja nad praktyką tutorską prowadzoną w semestrze zimowym oraz realizowaną w trakcie semestru letniego. Tutor, dr Monika Woźniak, przedstawiła prezentację na temat *Tutoring to sztuka uważności*. Odbyły się także warsztaty *Sylabus marzeń*, poprowadzone przez dr Beatę Karpińską-Musiał, których celem było przygotowanie idealnego, w ocenie studentów i nauczycieli, sylabusu określonych zajęć.

Ostatnie spotkanie w ramach pierwszej edycji Centrum Tutorów odbyło się na Wydziale Zarządzania w Sopocie 23 czerwca 2016 r. W trakcie spotkania, w którym uczestniczyło ponad 30 osób, podsumowano miniony rok działalności CT UG oraz pracy aktywnych tutorów. W czasie spotkania miała też miejsce ciekawa dyskusja na temat miejsca edukacji spersonalizowanej w dzisiejszym systemie szkolnictwa wyższego, zainicjowana przez Gościa specjalnego, wybitnego Pedagoga UG, Panią Profesor dr hab. Joannę Rutkowiak. W trakcie dyskusji dotyczącej dotychczasowych działań związanych z propagowaniem idei tutoringów dostrzeżono konieczność kontynuowania działalności Centrum Tutorów, zakreślono koncepcję i plan działań na kolejny rok akademicki, omówiono perspektyw współpracy tutorów z Działem Jakości Kształcenia UG, który reprezentował Pan Dominik Niklas.

Pierwszy rok działalności CT zamknęło szkolenie, które odbyło się na Stacji Morskiej im. Profesora Krzysztofa Skóry Instytutu Oceanografii UG w Helu. Zaproszenie tutorów przyjęła Pani Alicja Gotowczyc Certyfikowany Biznes Coach, mentor, która przygotowała warsztat *Tutor-Mentorem, czyli jak inspirować innych*. Tutorzy dyskutowali także założenia założenia merytoryczne kolejnego wniosku FID.

We wrześniu 2016 roku złożony został kolejny wniosek **Centrum Tutorów UG: nauczyciele nauczycielom. Projekt kontynuacji interdyscyplinarnej współpracy dydaktycznej tutorów akademickich UG różnych wydziałów z LID-em oraz otoczeniem biznesowo-społecznym w oparciu o metodę Problem Based Learning i nowoczesne techniki zarządzania projektami**. Autorkami projektu były dr Beata Karpińska-Musiał (WF), dr Ewa Szymczak (WOiG), dr Monika Woźniak (WZR) i dr Anna Malcer-Zakrzacka (WF). Projekt otrzymał finansowanie w kwocie 10 666 zł.

Celem projektu była kontynuacja i rozwój wypracowanej przez Centrum Tutorów UG unikalnej kultury współpracy merytorycznej na rzecz podnoszenia jakości kształcenia studentów. Duży sukces pierwszego projektu FID pod nazwą Centrum Tutorów UG pokazał jak bardzo potrzebne są okazje do spotykania się nauczycieli akademickich celem wymiany swoich doświadczeń,

podnoszenia profesjonalnych kompetencji dydaktycznych, budowania motywacji do kreatywnej i dynamicznej dydaktyki, wymaganej od przedstawicieli każdej dyscypliny akademickiej.

W kolejnym roku działalności odbyły się wszystkie z czterech zaplanowanych spotkań tutorów oraz studentów. Pierwsze spotkanie 9.11.2016 poświęcono zapoznaniu tutorów z treścią i działaniami zaplanowanymi w nowej edycji projektu. Przedstawiono i dyskutowano ideę pracy w semestrze letnim opartą o metodę Problem Based Learning. Uczestnicy spotkania wzięli także udział w warsztacie na temat doskonalenia umiejętności dydaktycznych.

Kolejne spotkanie (9.01.2017) na Wydziale Oceanografii i Geografii odbyło się z udziałem studentów studiów licencjackich, magisterskich i doktoranckich z WF, WOIG, WE, WNS, WH, WZR oraz tutorów zrekrutowanych do pracy w zespołach PBL. Poświęcone było realizacji projektu PBL (por. Karpińska-Musiał 2018).

Podczas trzeciego spotkania (10.04.2017), które miało miejsce na Wydziale Nauk Społecznych Pani dr Małgorzata Karczmarzyk przeprowadziła warsztaty malarskie dla tutorów *Spotkanie integracyjno-innowacyjne, odkrywanie innych opcji współpracy zespołowej oraz podnoszenie kompetencji komunikacyjnych poprzez sztukę malarską*. Omówiono także dotychczasową współpracę w zespołach PBL, przedstawione zostały sprawozdania z superwizji przeprowadzonych przez osoby koordynujące projekt. Podczas spotkania zarysowano także możliwość współpracy CT ze studentami międzynarodowymi w ramach otwieranego na UG, innowacyjnego programu *Gateway Studies to Europe* (inicjatywa International Office UG).

Równolegle, zgodnie z planem projektu niektórzy tutorzy Centrum Tutorów UG przeprowadzili warsztaty we współpracy z Laboratorium Inicjatyw Dydaktycznych UG. Praktyka pierwszego roku działalności CT UG pokazała, że na spotkania przychodzili głównie tutorzy Projektu IQ oraz Wydziału Oceanografii i Geografii UG. Dlatego zaplanowano poszerzenie działalności Centrum Tutorów UG o aktywną współpracę z Laboratorium Inicjatyw Dydaktycznych UG, koordynowanym przez Biuro Jakości Kształcenia naszego Uniwersytetu.

5 czerwca 2017 r. odbyło się podsumowanie cało-semesternej pracy zespołów PBL z udziałem studentów, ich tutorów oraz wybranych przedstawicieli firm zewnętrznych, a także Władz Wydziału Filologicznego, Wydziału Oceanografii i Geografii, oraz Instytutu Anglistyki i Amerykanistyki. Podczas spotkania uczestnicy zaprezentowali uzyskane rozwiązania, przebieg procesu uczenia się, problemy z którymi się spotkali. Podczas spotkania podsumowano także współpracę tutorów z LID, dyskutowano na temat form kontynuacji działalności Centrum Tutorów UG. W każdym ze spotkań brało udział 30–40 uczestników: studentów, tutorów UG oraz sympatyków Centrum Tutorów UG, ostatnie podsumowujące spotkanie zgromadziło ponad 60 osób. Kolejny rok działalności CT UG zamknęliśmy warsztatami w SM IO w Helu podczas których Pan Maciej Winiarek wprowadził tutorów w tajniki *TOC - Theory of Constraints*.

Druga edycja projektu Centrum Tutorów UG okazała się być jeszcze bardziej, w stosunku do edycji pierwszej, dynamiczną i bogatą w wydarzenia oraz innowacje odsłoną działalności tutorów i studentów różnych wydziałów naszego Uniwersytetu. Oprócz kontynuacji spotkań doskonalących dla tutorów, kontynuowaliśmy przedmiotowe kształcenie tutorskie dla określonej ilości studentów Wydziału Filologicznego oraz Oceanografii i Geografii (dzięki dofinansowaniu ze środków Wydziałów), a także podjęliśmy dobrze zaplanowaną i współpracę z Biurem Jakości Kształcenia w zakresie prowadzenia warsztatów dla dydaktyków całej uczelni w ramach Laboratorium Inicjatyw Dydaktycznych.

Ryc. 1. Tutorzy i studenci uczestniczący w spotkaniach Centrum Tutorów

We wrześniu 2017 r. złożony został kolejny, trzeci, projekt *Centrum Tutorów UG: nauczyciele nauczycielom. Projekt pilotażowego kształcenia poprzez innowacyjny peer-tutoring oraz kontynuacji interdyscyplinarnej współpracy dydaktycznej tutorów akademickich UG różnych wydziałów z LID-em i otoczeniem biznesowo-społecznym (zespolowa praca metodą PBL)*. Niestety nie otrzymał finansowania. Uniemożliwiło to podjęcie zaplanowanych działań, niemniej jednak międzywydziałowa współpraca tutorów została utrzymana. Kontynuowane są spotkania tutorów oraz warsztaty doskonalące i podnoszące kompetencje grupy zaangażowanych w tę inicjatywę nauczycieli akademickich.

W roku akademickim 2017/18 tutorzy z Wydziału Oceanografii i Geografii przystąpili do programu *Akredytacja Tutorska*, proponowanego przez prekursora tutorskich programów akredytacyjnych: Collegium Wratislaviense. W czerwcu 2018 roku na V Ogólnopolskim Kongresie Tutoringu w Warszawie dziewięciu tutorów odebrało akredytację, także Wydział został pierwszą w Polsce uczelnianą podstawową jednostką organizacyjną, która może się szczycić taką akredytacją. Do programu *Akredytacja Tutorska* przystąpiło równolegle sześciu tutorów z Wydziału Filologicznego naszej uczelni, którzy proces akredytacji kończą we wrześniu 2018 (formalnie na VI Kongresie Tutoringu w czerwcu 2019). Tym samym, Uniwersytet Gdański stanowi od roku akademickiego 2018/19 pierwszą uczelnię publiczną w kraju, której dwa Wydziały objęto akredytacją, a Centrum Tutorów UG – pierwszą komórką zrzeszającą łącznie 15-tu akredytowanych tutorów akademickich.

Dzięki Centrum Tutorów stworzyliśmy określoną kulturę współpracy merytorycznej na rzecz podnoszenia jakości kształcenia studentów, doskonalenia kompetencji dydaktycznych oraz platformę do poszukiwania nowych metod i rozwiązań w kształceniu akademickim. Centrum Tutorów integruje społeczność tutorską w Uniwersytecie Gdańskim, który jest jedną z pierwszych i wiodących w kraju uczelni, na której szkolenia z zakresu tutoringów objęły tak liczną kadre akademicką. Na chwilę obecną wdrożenia tutoringów realizowane są na poziomie poszczególnych podstawowych jednostek organizacyjnych, z których każda wypracowała indywidualny model wdrożenia. Z doświadczeń płynących z realizacji tutoriali i wprowadzenia tutoringów do procesu dydaktycznego na UG korzystają także inne ośrodki akademickie w Polsce.

Centrum Tutorów jest rozpoznawalne w ogólnopolskim środowisku tutorów jako przykład dobrych praktyk. Tutorzy z Uniwersytetu Gdańskiego zapraszani są na spotkania, konferencje na których dzielą się doświadczeniami (dr hab. Anita Lewandowska prof. nadzw. i dr Agnieszka Kowalkowska – VI Konferencja Dydaktyki Akademickiej *Ideatorium*, dr Ewa Szymczak – II i V Ogólnopolski Kongres Tutoringu, XXV Ogólnopolska Akademicka Konferencja Metodyczna Ochrony Środowiska; dr Beata Karpińska-Musiał – IV Ogólnopolska Konferencja Dydaktyki Akademickiej *Ideatorium* oraz *Ars Docenci* (2016), *Vth International Conference on Research and Education* w Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu (2017), IV i V Ogólnopolski Kongres Tutoringu, *3rd International Conference on Language, Literature and Culture in Education* (Wenecja, Włochy 2016), „*The EEA Scholarships Programme. A plus in Education*” (Bukareszt, Rumunia 2017); dr Monika Woźniak – III Ogólnopolska Konferencja Dydaktyki Akademickiej *Ideatorium*, XII Kongres Obywatelski - sesja *Partnerstwo edukacji, nauki i biznesu dla interdyscyplinarności i sukcesu „na styku” – idea dwupółkulowej Polski*; dr hab. Lucyna Przybylska – Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Nowe problemy i metody badań procesu kształcenia geograficznego*, LX Zjazd Polskiego Towarzystwa Geograficznego). Tutorzy są autorami licznych publikacji związanych z tutoringiem m.in. Karpińska-Musiał 2015, 2016, 2018, Karpińska-Musiał i Panońko 2018, Karpińska-Musiał i Zieliński, 2018; Przybylska, 2015, 2016; Szymczak, 2015a; Szymczak, 2015b; Szymczak i Malinowska, 2015; Woźniak, 2016.

Literatura

Brown T., 2008. Design Thinking. *Harvard Business Review*. 84–92.

Karpińska-Musiał B., 2015. *Tutoring na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego – w trosce o jakość w ilości*. [w:] P. Czekierda, B. Fingas, M. Szala (red.), *Tutoring. Teoria, praktyka, studia przypadków*, 244–255.

Karpińska-Musiał B., 2016. *Edukacja spersonalizowana w uniwersytecie. Ideologia – instytucja – dydaktyka – tutor*. Kraków: Libron.

Karpińska-Musiał B., 2018. Międzywydziałowy semestr PBL (Problem Based Learning) – innowacyjna praktyka dydaktyczna w ramach projektu Centrum Tutorów Uniwersytetu Gdańskiego, *Tutoring Gedanensis. Czasopismo Tutees i Tutorów*, vol.3(2), 11–17.

Karpińska-Musiał B., Panońko M., 2018. (red.) *Tutoring jako spotkanie. Historie indywidualnych przypadków*. Warszawa: Wolters Kluwer.

Karpińska-Musiał B., Zieliński M., 2018. *Nauczyciele nauczycielom: Centrum Tutorów, Laboratorium Inicjatyw Dydaktycznych oraz Doktoratorium Uniwersytetu Gdańskiego*. [w:] I. Maciejowska, A. Sajdak-Burska (red.), *Rozwijanie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich. Wybrane praktyki*. Kraków: Wydawnictwo UJ.

Przybylska L., 2015. Tutoring na Wydziale Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego – motywy zaangażowania w nową ofertę dydaktyczną. *Annales Universitatis Mariae Curie-Sklodowska*, sectio B, vol. 70/1, 153–167.

Przybylska L., 2016. Dlaczego (nie) zapisałeś się na tutoring? Motywy (nie) zaangażowania w nową ofertę dydaktyczną studentów geografii Uniwersytetu Gdańskiego. *Prace Komisji Edukacji Geograficznej*, t. 6, 225–238.

Szymczak E., 2015a. Wywiad z dr Ewą Szymczak, prodekan ds. kształcenia, Wydział Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego: [rozmawia Marcin Szala], [w:] P. Czekierda, B. Fingas, M. Szala (red.), *Tutoring. Teoria, praktyka, studia przypadków*, 323–328.

Szymczak E. 2015b., *Tutoring akademicki*. [w:] J. Bolałek, E. Szymczak, T. Sadoń-Osowiecka (red.), *Dobre zwyczaje akademickie w naukach przyrodniczych*, Wyd. Libron, 125–128.

Szymczak E., Malinowska M., 2015. Tutoring na Wydziale Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego. [w:] P. Czekierda, B. Fingas, M. Szala (red.), *Tutoring. Teoria, praktyka, studia przypadków*, 239–244.

Woźniak M., Tutoring – świadome studiowanie zarządzania, [w:] B. Karpińska-Musiał (red.), *W trosce o jakość w ilości. Tutoring oksfordzki w Uniwersytecie Gdańskim*, Wyd. Libron, Kraków 2016, 167–184.

Krótką notką o Autorce: Akredytowany tutor, absolwentka Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Od 2000 roku związana z Wydziałem Oceanografii i Geografii gdzie w Zakładzie Geologii Morza, rozwija swoje zainteresowania naukowe. Ważną częścią jej pracy jest działalność dydaktyczna. Rozwija swoje zainteresowania i umiejętności dydaktyczne uczestnicząc w szkoleniach i warsztatach. Wyzwaniem, które sobie stawia jest rozwój tutoringu na Wydziale Oceanografii i Geografii, a także zacieśnianie współpracy tutorów z Uniwersytetu Gdańskiego.